خبر

کارخانه کبریت زنجان موزه می‌شود

■ **شرق:** معاون میراث فرهنگی اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری استان زنجان گفت: کارخانه کبریت به‌عنوان نخستین کارخانه شهر و با قدمت زیاد، اهمیت ویژه‌ای دارد. خوشبختانه امسال اقدامات مرمتی آن با جدیت در حال انجام است که با احیای کاربری آن به موزه تبدیل می‌شود. مهرداد عسگریان اظهار کـرد: با انجام کارهای ترمیمی، برنامه مرمت کارخانه کبریت در دسـت اقدام است که پیشرفت فیزیکی مناسبی داشته است. کارخانه کبریت‌سازی زنجان را می‌توان اولین واحد صنعتی بعد از کارخانه برق به حساب آورد که چند سالی پیش از آغاز جنگ جهانی دوم با سرمایه و مدیریت محمود شالچی در زنجان احداث شـده اسـت. این کارخانه در دوران پهلوی بنا شـده و تا سال ۱۳۵۷ فعال بود. پیش از این نیز بسـیاری بر این عقیده بودند این ساختمان به‌دلیل قرار گرفتن در بافت قدیم زنجان، میل آجری منحصربه‌فرد زنجان و دستگاه‌های قدیمی موجود در محل می‌تواند به عنوان یک موزه صنعتی کاربرد داشته باشد، تا پیش از این هیچ‌گونه اقدام مرمتی در این بنا انجام نشده و دیوارهای محوطه این کارخانه در سالیان گذشته توسط شهرداری تخریب و محوطه کارخانه تبدیل به پارک شده بود.

بررسی شوش توسط هیات باستان‌شناسی آلمانی

■ **ایسـنا:** به دعـوت اداره کل میـراث فرهنگی و گردشـگری خوزسـتان، سرپرسـت هیـات باستان‌شناسـی آلمانی به خوزستان سفر کرد. در جلسه‌ای با حضور پرویز پورفرخی، مدیرکل میراث فرهنگی و گردشـگری خوزستان و دکتر مفیدی، سرپرست این هیات باستان‌شناسی آلمانی مقرر شد، پروژه بررسی‌های علمی و پیمایشی شهر باستانی شوش با همکاری مشترک ایران و آلمان اجرا شود. با انجام این پروژه، اطلاعات میان دو هیات ایرانی و آلمانی تبادل و کاوش‌های باستان‌شناسی براساس جدیدترین روش‌ها در دنیا انجام می‌شود.

ثبت ۸ اثر معنوی کردستان

■ **مهر:** سـازمان میراث فرهنگی، صنایع دسـتی و گردشـگری کشـور در پـی تهیه مسـتندات و پیگیری‌های صورت گرفته از سوی مسوولان استانی، هشت اثر فرهنگی ناملموس کردستان را در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسـاند. سرپرست اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کردستان در این باره اظهار داشت: پس از بررسی‌های صورت گرفته توسـط کارشناسان و تهیه مستندات لازم سازمان میراث فرهنگی کشور با ثبت هشت اثر فرهنگی ناملموس کردسـتان در فهرست آثار ملی کشور موافقت کرد. امیر الهی با اشاره به مراسم‌های ثبت ملی شده در اسـتان کردستان افزود: عروسی پیرشالیار که هر ساله در فصل زمستان و در روستای اورامان‌تخت و به مدت سه روز برگزار می‌شود، اولین اثر معنوی ثبت شده استان کردستان است که این آیین از سـال‌های بسیار دور تاکنون برگزار می‌شود و هر سـاله نیز برگزاری این مراسـم در روسـتای اورامان‌تخت میزبان خیل عظیمی از مردم سایر نقاط کشـور است. سرپرسـت اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دسـتی و گردشگری استان کردستان گفت: بازی گورزان از دیگر مراسـم‌های معنوی ثبت شده استان در فهرسـت آثار ملی کشور به شمار می‌رود که بر اسـاس روایت‌های مختلف در بین مردم این بازی از سـال‌های بسـیار دور تاکنون در کردستان انجام می‌شـد ولی در حال حاضر میزان استقبال از آن تاحدودی کاهش پیدا کرده اسـت. الهی افزود: مراسـم دینی و مذهبی مولـودی خوانی که در ایام مختلف سال و به مناسبت‌های گوناگون به ویژه در ماه ربیع‌الاول که در استان کردستان آن را ماه مولود می‌نامند، انجام می‌شـود دیگر اثر معنوی ثبت شده این استان در فهرست آثار ملی کشور است. وی یادآور شد: مراسم «کوته کوته»، مراسم «شونشینی»، مراسم «کلاوروچنی»، مراسـم «تربی» و در نهایت مراسـم «کومسـای» از دیگر آیین‌های مذهبی و تاریخی در اسـتان کردستان است که به ثبت ملی رسیده و باید تلاش کرد تا با استفاده از این امکان از فراموش شدن این آیین‌های تاریخی و دینی در استان جلوگیری کرد.

کاهش ۲۸ هکتاری عرصه محوطه تاریخی «سیلک»

■ **ایسـنا:** صادق ملک شـهمیرزادی، باستان‌شناس پیشکسـوت درباره تصمیم معاونت میـراث فرهنگی سازمان میراث فرهنگی و گردشـگری برای بررسی و بازنگری در عرصـه و حریم محوطه‌های تاریخی، بیان کرد: ابتدا عرصه و حریم محوطه سـیلک کاشـان ۳۸ هکتـار بود، ولـی به مرور زمان به ۱۰ هکتار رسـید و اطراف عرصه آن را باغ و سـاختمان فرا گرفت. مالکیت محوطه‌ای مانند سـیلک برعهده دولت ایران اسـت و باید بررسی شـود که بر سر حدود ۲۸ هکتار از عرصه این محوطه چه آمده و چه کسـی اجازه ساخت باغ و سـاختمان را در آن داده اسـت. وی با اشاره به اینکه این‌گونه اقدامـات به حریم منظری محوطه سـیلک خدشـه وارد کرده است، گفت: در سـال ۱۳۵۹ اگر از مرکز شهر کاشان به سمت باغ فین می‌رفتید، تپه‌های سیلک دیده می‌شدند؛ ولی اکنون که به بلوار امیرکبیر می‌روید، آنها را به راحتی نمی‌توانید ببینید. به همین دلیل، هر تغییری که انجام می‌شود، باید معقول باشد و باید از نظر کارشناسانی که سابقه دارند نیز استفاده شود.

عکس: مهر

درآمد میلیونی گرجستان از ماساژ

حمام‌های تاریخی ایرانی قلیان‌خانه شدند

صدرا محقق

حمام، کاروانسرا، مسجد و بازارچه از اصلی‌ترین عناصر و نشـانه‌های بافت شهرها و روستاهای قدیمی ایران بود. هرکـدام از این عناصـر چهارگانه نیز بـه فراخور میزان کاربریشـان نزد مردم جایگاه و اهمیت خاصی داشته‌اند. با این همه، اما سال‌هاسـت بسـاط پر رونق و پر اهمیت حمام عمومی، دلاکی و مشت و مال در کشور جمع شده است، ساختمان حمام‌ها هم یا تخریب شده‌اند یا به اسم قهوه‌خانه، قلیان‌خانه شده‌اند.

براسـاس مـدارک بـه دسـت‌آمده در تحقیقـات و کاوش‌های باستانی، ساکنان فلات ایران اولین اقوامی در تاریخند که ساخت حمام را در زندگی روزانه و جمعی خود وارد کردند. ایرانیان در گذر روزگار این سنت را توسعه داده و با ساخت حمام‌های عمومی و به کار بردن خلاقیت‌های معمارانه در بنای حمام‌ها از یک‌سو و طراحی آداب و اصول حمام کردن و مشـت و مال جهت بهداشت و سلامت از سویی دیگر، حمام را به یکی از ویژگی‌ها و نشانه‌های محل سـکونت خود تبدیل کردند. این مسـاله را موبد اردشیر خورشیدیان، رییس انجمن موبدان ایران نیز تایید می‌کند. او معتقد است ایرانیان نخستین قوم در جهان هستند که برای شست‌وشو، به ساخت گرمابه پرداختند.

در گذر زمان هم دولت‌های حاکم بر ایران برای نشان دادن میزان توجه خود به امر سـلامت و بهداشـت و هم صاحبان حمام‌ها و گرمابه‌های عمومـی برای افزودن بر رونق بازار خود و ربودن گوی سـبقت از رقیبان، برای بالا بردن تعداد مشتریان‌شـان سعی کردند به کمک دست معماران خوش‌سلیقه و اعجاز هنر ایرانی نهایت خلاقیت معمارانه را در سـاخت حمام‌هـای تاریخی لحاظ کنند. نتیجه آن شـد که در گوشـه و کنار ایران حمام‌هایی بنا نهاده شـدند که هنوز هـم در زیبایی و جبروت بی‌مانند هسـتند. حمام بی‌بدیل گنجعلی‌خان در کرمان و حمام چشم‌نواز زند در شیراز تنها دو نمونه از این هزارانند.

اما عهـد مدرن که پیش آمد، یکی از صدها سـنتی را که به مرخصی فرسـتاد سـنت حمام عمومی، دلاکی و مشـت‌ومال بود. با راه یافتن معمـاری مدرن به ایران و رسـیدن آب به معجزه لوله‌کشـی به خانه‌ها و پی بردن معماران به این نکته ساده که می‌توان برای هر خانه یک حمام جداگانه ساخت اهمیت حمام‌های عمومی از دست رفت و گرمابه‌ها از رونق افتادند. همان‌طور که پیش از آنها کاروانسراها به مرخصی رفته بودند. حالا سال‌هاست کسی حوصله و وقت جمع کردن بساط و رفتن به حمام سنتی و سـپردن تن خود به دست دلاک و خوابیدن زیر مشت و مال او را ندارد.

سنت مشت و مال و شغل دلاکی برچیده شد و اسباب و لوازم کارش همچون لنگ و لیف هم به موزه‌ها رفت، اما ساختمان حمام‌های تاریخی به‌جامانده که همچنان آثار و بقایای آنها در شـهرها و محلات قدیمی سراسـر ایران یافت می‌شـود دارای معماری و طراحی‌های منحصر به فرد و جذابی هسـتند که به همان دلیل از دسـت دادن کاربرد، آنها نیز فراموش شـدند و بسیاری‌شان تا به امروز کاملا تخریب شده و جایشان بنایی دیگر سربرآورده است، حمام‌هایی هم اگر از این لحاظ کمی خوش‌شانس بوده‌اند حالا در حال تخریبند و آن بخش خوش‌شانس‌تر هم که به مدد سـازمان میراث یا سرمایه‌گذاری حقیقی مرمت و بازسـازی شدند قهوه‌خانه و رسـتوران شده‌اند و روزانه زیر سقف‌شـان فقط یا غذا طبخ و سرو می‌شود یا قل‌قل بی‌پایان قلیان است.

مجدالدین رحیمی، باستان‌شناس، مرمت‌گر و کارشناس میراث فرهنگی در رابطه با سرنوشـت حمام‌های تاریخی ایران به شرق می‌گوید: «پرونده حمام‌های تاریخی در کشور ما به دلیل بی‌توجهی مسوولان عملا بسته شده است و متاسفانه هم اکنون بیش از ۹۵ درصد از این حمام‌ها یا به صورت کامل تخریب شـده یا به قهوه‌خانه سنتی تبدیل شـده‌اند. از سویی دیگر به جز در مواردی بسیار معدود هیچ‌یک از تغییر کاربری‌هایی که در حمام‌های تاریخی کشور داده شده است کارشناسی علمی و پایدار نیست و به همین دلیل این بناهای زیبا امکان برگشـت‌پذیری به حالت حمام را نخواهند داشـت.» می‌توان نگرانـی و انتقاد این کارشـناس را اشاره‌ای به احداث رسـتوران یا قهوه‌خانه سنتی در حمام‌ها دانست؛ چرا که برای این کار با تغییراتی که در بدنه و ساختار حمام‌ها انجام می‌دهند بنای آن را از هویت سابق تهی کرده و در صورتی که آن بنا به هر دلیلی دوباره تخلیه شود امکان بازسازی مجدد به عنوان حمام را نخواهد داشـت. به عنوان مثـال حمام وزیر در خیابان عبدالرزاق اصفهان یکی از نمونه حمام‌هایی است که چنین بلایی بر سـر آن آورده شـده است. این حمام تا سال ۶۸ فعال بود و پس از آن تخلیه شد، دستگاه‌های مسوول در سال ۷۲ اقدام به مرمت آن کرده و سپس آن را به یکی از شعب کانون پرورش فکری کودکان تبدیل می‌کنند. این کانون در روز تعداد اندکی مخاطب داشت و مسوولان آن به دلیل عدم تناسب معماری محل با کارشان که موجب پیچیدن صدا در محوطه و سرد بودن فضای درونی می‌شد در پی تخلیه آنند و این در حالی اسـت که پیش از ورود به آنجا کف، دیوارها و گچبری‌های اصلی این حمام زیبا را تغییر دادنـد و حالا به دلیل این تغییرات به هیچ‌وجه امکان برگشـت به حالت سـابق را نخواهد داشت. به جز ایـن می‌توان به حمام تاریخی سـالار در محوطه داخلی ارگ در گنبد سلطانیه نیز اشاره کرد. این حمام که شامل مجموعه منحصر به فرد گنبد سلطانیه بود چندی پیش به رستوران تبدیل شد. معلوم نیست اولین کسی که پیشنهاد استفاده از بنای بیکار مانده حمام‌ها را برای قهوه‌خانه و رسـتوران ارایه کرد با چه هدفی ایـن کار را انجام داد اما هر چه بود تاکنون این رسم دامنگیر بیشـتر حمام‌های تاریخی شهرهای ایران شده است. بی‌تردید کسب درآمد و منفعت اقتصادی در این رویداد بی‌تاثیر نبوده و نیست اما نباید فراموش کرد که اجاره‌کنندگان و گردانندگـان ایـن قهوه‌خانه‌ها و رسـتوران‌ها چون در پی چرخاندن امورات اقتصادی خود هسـتند کمتر دل در گرو میراث باستانی و هویت تاریخی دارند. طبیعتا اینجا نیز شبیه هر مکان اقتصادی دیگری، کسب مشـتری و ارایه خدمات بیشتر مهم‌ترین اولویت اسـت حتی اگر در این راه لازم باشد بخش‌هایی از این بناها مثلا برای ساخت آشپزخانه، دستشـویی یا کاشی‌کاری و سـرامیک کردن کف و... به دست تخریب و نوسازی سپرده شود.

پرونده حمام‌های تاریخی در کشور ما به دلیل بی‌توجهی مسوولان عملا بسته شده است و متاسفانه هم اکنون بیش از ۹۵ درصد از این حمام‌ها یا به صورت کامل تخریب شده یا به قهوه‌خانه سنتی تبدیل شده‌اند. از سویی دیگر به جز در مواردی بسیار معدود هیچ‌یک از تغییر کاربری‌هایی که در حمام‌های تاریخی کشور داده شده است

این در حالی اسـت که با وجود این پیشـینه و آداب کهن و وجود هزاران بنای حمام آماده در کشـور می‌توان با تکیه بر روش‌های مورد اسـتفاده در حمام‌های قدیمی مانند مشـت و مال برای سلامت افراد و همچنین جذب توریسـت از نقاط مختلف جهان برنامه‌ریزی کرد. نمونه آنکه هم اکنون کشور گرجستان با استفاده از خلاء موجود در کشور ما به عنوان محل زاده شدن سنت حمام و مشت و مال با توسعه «توریسم حمام سنتی» سالانه میلیون‌ها دلار برای خود درآمد ارزی جذب می‌کند به شـکلی که همه ساله هزاران نفر از نقاط مختلف جهان برای سپردن تن خود به دلاک‌های گرجی به این کشور رنج سفر را بر خود هموار می‌کنند.

در حالـی که خانه و مهد اصلی حمام‌های سـنتی و مشـت و مال، ایران است و مقصد مشتاقان این حمام‌ها در حقیقت باید کشور ما می‌بود. اما بدیهی است در نبود مدیریت حرفـه‌ای، این درآمد به جیب کشـوری چون گرجسـتان سرازیر می‌شود و در عوض در زیر سقف‌های زیبای آهک‌بری‌شده حمام‌های سنتی ایران اگر تاکنون تخریب نشده باشند تنها دود قلیان است که به هوا می‌رود.

چندی پیش خبری در رسانه‌ها منتشر شد که با نگاه به جزییات آن می‌توان امیدوار بود با احیای سنت حمام سـنتی در کشـور بازار بی‌رونق گردشگرپذیری کشور را اندکی رونق داد. خبر این است یک حمام عمومی ایرانی در قلب پاریس روزانه ده‌ها مشتری ایرانی و فرانسوی را به خود جذب کرده اسـت. صاحب این گرمابه سنتی ایرانی که از ۳۵سـال پیش در پاریس فعال است یک مهندس ایرانی اسـت. او متولد خانی‌آباد تهران است و با راه‌اندازی حمام سنتی خود در پاریس برای کیسه کشیدن و مشت و مال و دوش، ۳۵ یورو از مشتریان دریافت می‌کند. چای ایرانی، قلیان و لنگ‌هایی به رنگ قرمز و آبی در این گرمابه ایرانی پاریس دیده می‌شود. بسیاری از فرانسویان از طریق اینترنت یا تلفن برای حضور در گرمابه ایرانی وقت قبلی می‌گیرند. اگرچه نسـل حمام‌های عمومی و دلاک‌ها در ایران به انقراض رفته اسـت اما فرانسـوی‌ها به تازگی به ارزش و معجـزه این گرمابه‌ها پی برده‌انـد و روزانه برای سپردن تن خود به دست دلاک‌های آن صف می‌کشند.

تردیدی نیسـت در جای‌جای کشـور ما که بناهای بی‌بدیـل و اصیل به جای‌مانده از حمام‌هـا وجود دارد و هنوز نسـل دلاک‌های حرفه‌ای ورزیده و کهنه‌کار ایرانی به طور کامل از بین نرفته‌اند می‌توان با نیم‌نگاهی به تجربه کشور گرجستان و همین حمام سنتی در پاریس نقشه راه احیای سنت حمام‌ها در ایران را دوباره طرح کرد. در این صورت توریست‌های دیگر کشورهای جهان می‌توانند با سفر به ایران علاوه بر لذت مشت و مال حسابی تن خود، از معماری بی‌بدیل این حمام‌ها و هنر دست معماران ایرانی نیز حظ بصری ببرند. اما چه فایده، این طرح‌ها و نقشه‌های زیبا تنها روی کاغذند و کمتر کسی در جایی از جهان این را می‌داند که ایرانی‌ها اولین برپاکننده گرمابه‌های عمومی بوده‌اند، حالا در چشـم جهانیان مشـت و مال، سـنتی گرجی اسـت و حمام‌های ایرانی هم یا تخریب می‌شوند یا قلیان‌خانه.

تعدادی از حمام‌های تاریخی که اخیرا یا تخریب شده یا به رستوران سنتی تبدیل شده‌اند

نام	قدمت	وضعیت کنونی	ثبت ملی	شهر/استان
حمام خان	احداث در ۱۲۱۲ ه.ق	رستوران سنتی	ثبت شده	یزد
حمام حاج داداش	قاجاریه	رستوران سنتی	ثبت شده	زنجان
حمام قاضی	صفویه	تخریب شد	ثبت نشد	اصفهان
حمام سالار در مجموعه گنبد سلطانیه	ایلخانیان	رستوران سنتی	ثبت شده	زنجان
حمام قلعه	قاجار	رستوران سنتی	ثبت شده	همدان
حمام شهباز خان	قاجار	رستوران سنتی	ثبت شده	کرمانشاه
حمام شیخ بهایی	صفویه	تخریب	ثبت شده	اصفهان
حمام قوشالار	قاجاریه	تخریب	ثبت شده	اهر
حمام حاجی	قاجاریه	تخریب	ثبت شده	گلپایگان

آبیاری سبزی با فاضلاب به‌جای آب

ادامه از صفحه ۱۰

ظاهـرا موضوع صنوبرکاری اکنون علاوه بر اینکه در تنگنای مدیریتی گرفتار شـده، موجـب دغدغه خاطر فراوان کشاورزان صنوبرکار نیز شده است.

آنها می‌گوینـد: بازدهی صنوبرکاری حداقل هفت یا هشت سـال طول می‌کشد و معلوم نیست تا این زمان اگر دسـت از سبزی‌کاری بکشیم چه کسی معیشت ما را تامین می‌کند. وام‌هایی هم که قولش از اسـتانداری رسـیده بود، پرداخت نشدند تا مشـکلات صنوبرکاران دوچنـدان شـود. موحدیان این بار هـم در واکنش به اظهارات کشاورزانی که نگران توقف کشت محصول‌شان و در نتیجه بیکاری هستند، می‌گوید که آنها باید صنوبر بکارند و ما قطعاتی مقابل تخلف‌ها ایسـتاده‌ایم و اجازه نمی‌دهیم کسی با آب آلوده مایحتاج مردم را آبیاری کند.

این مقام مسوول جای دیگری هم گفته بود: سلامت ۲/۵میلیون مشـهدی بـرای ما مهم‌تـر از منافع ۵۰۰ خانواری است که در حاشیه کشف‌رود سبزی می‌کارند.

البته پاسخ مسوولان استانداری هم که وعده‌هایشان بـرای پرداخـت وام، بسـیاری از کشـاورزان را امیدوار کرده بود، تامل‌برانگیز است: سال ۸۹ برای صنوبرکاری اعتباری در نظر گرفته و پرداخت شـد ولی در سال ۹۰ چـون بودجه‌ای در مجلس تصویب نشـد، اعتباری هم برای صنوبرکاری داده نشده است. اعتبار مشخصی برای صنوبرکاری در نظر گرفته شـده که رقم آن را نمی‌شود اعلام کرد، چون هنـوز مجلس هیچ بودجه‌ای تصویب نکرده است.

اگر کارمان نمادین بود جای پنج، ۵۰۰ هکتار را تخریب می‌کردیم

اما مرد شـماره یـک پرونده کشـف‌رود در توضیح اقداماتـی کـه تاکنـون در این خصوص صـورت داده، می‌گویـد: برنامه‌های ما در سـه بخش کوتـاه، میان و بلندمدت تعریف شده‌اند که براین اساس در حال حاضر با مشـارکت شـرکت آب اقدام به لایروبـی حوزه آبی کشف‌رود کرده‌ایم و در صورتی که موفق شویم در برنامه بلندمدت‌مان حریم این رودخانه را با همه مقاومت‌ها از تصرف افراد خارج کنیم، آن را تحویل شهرداری داده تا اقدام به ایجاد پارک خطی در حاشیه این رود کند.

به بیان موحدیان بعد از تحقق این امر، متولی اصلی رودخانه و حواشی آن شهرداری خواهد بود.

اما برنامه میان‌مدت مسـوولان برای این رودخانه و نگرانی‌هایی که برای مشـهدی‌ها تولید کرده، کاشـت صنوبر است. گیاهی که اگر هفت‌خوان مشکلات موجود بگذارد، می‌تواند به لحاظ اقتصادی برای کشاورزان حاشیه کشف‌رود و طبیعتا برای منطقه سودآوری خوبی داشته باشد. البته آقای فرماندار می‌گوید تا صنوبرها که کشت و کاشت‌شان چندسالی وقت نیاز دارد، به ثمر بنشینند، دسـتور کاشـت گیاه جارو را داده که نه خوراک انسان می‌شـود و نه حیوان، پس اگر فاضلاب بخورد، بی‌ضرر است. اما برنامه کوتاه‌مدت مسـوول پرونده کشف‌رود، نظارت بر روند کشت در حریم این رود است تا هر جایی که تخلفی مشاهده شد، هشداری صادر شود و چنانچه حرف حساب جدی گرفته نشد، مثل برنامه اخیر اقدام به تخریب مزارع متخلف شود؛ «در چهارمین مرحله از طرح برخورد با متخلفان، پنج هکتار از اراضی که اقدام به کشت محصولات کشاورزی آلوده می‌کردند، تخریب شد.»

او گوشه‌چشـمی هـم دارد به ناراحتـی و اعتراض کشاورزانی که نان‌شان از همین سبزی‌های آلوده است؛ «ما هم قلبا راضی به این کار نیستیم اما اقدامات عده‌ای سلامت عمومی جامعه را به مخاطره می‌اندازد و ما با این مساله شوخی نداریم. اغلب این اراضی چاه آب دارند اما بعضی از کشاورزان ترجیح می‌دهند به طور غیرقانونی از فاضلابی اسـتفاده کنند که بدون پرداخت هزینه برق و سوخت گازوییل به سادگی در زمین‌هایشان جاری شده و کود خوبی هم برای گیاهان‌شان است.»

فرمانـدار مشـهد مدعای جـدی بودن نظـارت بر کشف‌رود و حاشیه‌های آن را بازدید هفتگی تیم ویژه‌ای از حاشیه این رودخانه می‌داند.

سـوال بعدی مـا از آقـای فرماندار حـول موضوع صنوبرکاری و اعتبار لازم برای این کار اسـت. موحدیان درخصوص وعـده و وعیدهایی که به کشـاورزان برای تخصیص اعتبار و پرداخت وام داده شـده بود، می‌گوید: من خودم شـخصا هیچ قولی به کسی ندادم اما تصدیق می‌کنم که اعتبار لازم برای صنوبرکاری در سـال‌جاری دیر رسـید و فصل مناسـب برای این کار گذشـت اما اعتبـار ۱۸۰ میلیون تومانی این طرح با همه تاخیرهای صورت‌گرفته تامین شـده که امیدواریم برای کشت در مهرماه «۹۰» در اختیار کشاورزان قرار گیرد.

سوال دیگر ما از آقای فرماندار درخصوص اجرای طرح اگو است؛ طرحی که شاید عملیاتی شدن آن مشکلات زیادی را برای شهروندان مرتفع کند.

موحدیان در این‌باره می‌گوید: البته طرح اگو قابلیت اجرا شدن در همه نقاط را ندارد و این به واسطه ساخت و سازهای غیراصولی شهری است. البته طرح اگو هم با اعتبارات مناسب ملی شتاب بیشتری گرفته است.

بـه بیان این مقام مسـوول و برخلاف کارشناسـان بهداشـتی که ظرفیت بعضی تصفیه‌خانه‌های شـهر را ناکافی می‌دانند، شمار و حجم تصفیه‌خانه‌های این شهر را مناسب عنوان کرده و معتقد است این شهر از جهاتی نیاز به تصفیه‌خانه بیشتر ندارد.

البته موحدیان این مساله را در گرو مصرف درست آب از سوی شهروندان عنوان می‌کند.

او نمادین خوانده شـدن اقدامات صورت‌گرفته برای کشـف‌رود را رد کرده و با صراحت می‌گوید: اگر کارمان نمادین و نمایشی بود در این مرحله از تخریب پنج هکتار را به رقم ۵۰۰ می‌رسـاندیم و با فیلم و عکس آن را در رسانه‌ها منتشر می‌کردیم.

خبر

طرح تقسیم استان فارس به سه استان عملیاتی شود

■ **ایسنا:** نماینده مردم شهرسـتان آباده در مجلس شورای اسلامی خواستار عملیاتی شدن طرح تقسیم اسـتان فارس به سه استان شـد. حجت‌الاسلام داود محمدجانی، آباده را شهرسـتانی بزرگ و فرهنگی با مشـاهیر علمی فراوان توصیف کرد و گفت: مجموع شمال فارس به عنوان یک منطقه‌ای که بعضا فراموش شـده و حتی برخی از این شهرستان‌ها همچنان در محرومیت باقی مانده اسـت و نیاز به نگاه ویژه استان دارد، همان‌طور که اسـتان پهناور فارس هم نیاز ویژه به توجه دولت و مسـوولان نظام دارد، استان فارس از نظر جمعیتی هفتمین استان کشور و از نظر مساحت هشتمین استان کشور است اما نگاهی که دولتمردان در ادوار تاریخ، مخصوصا بعد از انقلاب داشتند، نگاهی ویژه نبوده است و این برای مسوولان جای گلایه است. وی افزود: در اسـتانی به این پهناوری که بعضا غذای کشـور را هم فراهم می‌کنـد و در ۱۱ محصول حرف اول را می‌زند، مشکلات فراوانی وجود دارد، مخصوصا در این زمان که دچار خشکسـالی نیز شده‌ایم. وی با بیان اینکه اسـتان فارس یکی از اسـتان‌هایی اسـت که بیشترین آسـیب را دیده، گفت: بیشترین آسیب در فارس هم متوجه شـمال این اسـتان شده است. امیدواریم مسوولان نگاه ویژه‌ای به این مناطق داشته باشـند. نماینده مردم آبـاده در مجلـس ادامه داد: توصیه من این اسـت طرحی را که به کمک بسیاری از نماینـدگان مجلس در حال برنامه‌ریزی هسـتیم، عملیاتی شود، یعنی بتوانیم استان فارس را تبدیل به سه استان کنیم و نهایتا در شمال استان فارس هم یک استان شمالی داشته باشیم (فارس شمالی) تا در آینده بتوانیم از بودجه‌های بیشـتری برای این شهرسـتان اسـتفاده ببریم. وی اظهار کرد: تقریبا ۳۰ شهرستان در اسـتان فارس وجود دارد و واقعا این استان نیاز به یک برنامه‌ریزی جدید، جدی و سریع دارد که امیدوارم شاهد استانی در فارس شمالی باشیم و هر چه سریع‌تر به مصوباتی که گفته می‌شـود، جامه عمل پوشـانده شود. او در مورد «ناعادلانه بودن توزیع بودجه استان برای شهرستان‌های مختلف» گفت: شما در سال برای شهرستان آباده دو میلیارد و ۲۰۰ میلیون بودجه قرار می‌دهید، در حالی که بودجه شهرستان اقلید به تنهایی بیش از شـش میلیارد است، به چه دلیلی؟ چه توجیه شـرعی و قانونی دارد؟ ما در سـال ۸۸ این درخواست را از مسـوولان کردیم اما چرا یک نامه نوشته نشد که از وزارت کشور از دولت درخواست کنید که شهرستان آباده در یک بحران و محرومیتی است. متاسفانه هر سال ما این صحبت را کردیم اما انجام نشد. محمدجانی در آخر خطاب به مسـوولان گفت: امیدواریم امروز در این شهرستان آثار خیر و برکاتی از خودتان بر جای بگذارید و برای شما، به عنوان باقیات و صالحات قلمداد شود.

سه تالاب بین‌المللی گلستان در مرز تخریب

■ **مهر:** تالاب‌های آلاگل، آلماگل، آجی‌گل و گمیشان از مجموعه تالاب‌های بین‌المللی هستند که در این میان سـه تالاب در معرض تخریب قرار دارند. عوامل طبیعی و انسـانی از مهم‌ترین عوامل تخریب این گنجینه‌های ارزشمند زیستی در گلستان عنوان شده‌اند. خشکسالی و بحث مدیریت منابع آبی، تالاب‌های استان را با مشکل مواجه کرده‌اند و اکنون پرندگان به تنها تالابی که می‌روند، تالاب گمیشان است. این تالاب نیز با بحث پسروی آب دریا مواجه اسـت و پرندگان نیز جای کمی برای گذران دارند، این در حالی اسـت که اگر پرنده‌ها در منابع آبی اسـتان پراکنده شـوند، بهتر می‌توان از آن اکوسیستم حفاظت کرد. مدیرکل محیط زیسـت گلستان درباره وضعیت تالاب‌های گلستان گفت: در استان چهار تالاب با ویژگی‌های فراستانی داریم که شامل تالاب‌های سه‌گانه آلاگل، آلماگل و آجی‌گل و تالاب گمیشـان می‌شـوند. ساسان علی‌نژاد افزود: از این تعداد، سه تالاب بین‌المللی اسـتان در معرض خطر تخریب قـرار دارند. وی اظهار کرد: اولین کاری که انجام شد، این بود که تالاب‌ها را از وضعیت بحران بیرون بیاوریم و با تلاش‌های همکاران در محیط زیست این تالاب‌ها از فهرست قرمز خارج شدند. علی‌نژاد افزود: تالاب‌ها پتانسیل‌های بالایی دارند که اگر از آنها درسـت بهره‌برداری نکنیم با خطر تخریب مواجه هستند. وی اساسـی‌ترین عامل تخریب تالاب را انسان برشمرد و گفت: اساسی‌ترین عامل تخریب تالاب‌ها بعد از عوامل طبیعی، انسان‌ها هستند. مدیرکل محیط زیست گلستان بیان داشـت: برای رفع این مشکل تلاش‌های زیادی نظیر افزایش محیط‌بان‌ها و همکاری شـیلات و نیـروی انتظامی انجام شـد. وی تاکید کرد: حفاظت از محیط زیست مختص یک بازه زمانی خاص نیست، بلکه امری مستمر مانند آموزش است و نادیده گرفتن آن ما را با مشکلاتی مواجه خواهد کرد که ترمیم آن غیرممکن یا سخت خواهد بود.

خطر سیل گرگان را تهدید می‌کند

■ **مهر:** فرماندار گرگان با ابراز نگرانی از پیامدهای وقوع سیل گفت: خطر سـیل یک تهدید جدی برای گرگان اسـت. جعفر گرزین بعد از ظهر پنجشـنبه در جلسه بررسـی طرح جامع حوضه آبریز زیـارت افزود: به دلیل شـیب تند و وسـعت آبریز، نفوذناپذیری خاک و تنگه رودخانه زیارت، سیل یک خطر جدی محسوب می‌شود. وی اظهار کرد: با فعال شدن دبیرخانه، کمیته برنامه‌ریزی در اداره کل منابع طبیعی باید تمام توان به کار گیرد تا طرح مورد نظر در جلسه بعد با حضور اعضا حاضر تصویب و برای تامین اعتبار ارایه شود. در این جلسه، بر ضرورت تنظیم و تکمیل آبریز روستای زیارت برای جلوگیری از خطر سیل تاکید شد.